KYRK fönstret

HÖSTEN 2026

Bibliotekarien som får unga att *hitta läsglädje*

ANNA GRENHOLM TYCKER BÖCKER ÄR LIVSVIKTIGA

VICTORIA LARM & CHRISTER STURMARK: *”Det var som förutbestämt att det skulle bli vi”*

läsa

När orden får ta tid

Svenska kyrkan

ODR SAMHÄLLSINFORMATION

Vad berättar böcker?

Det fanns ett tv-program förr om åren där personer turades om att bjuda på middag hemma hos varandra. Medan värden gjorde i ordning maten, gick gästerna runt och snokade i dennes hem. Vilka böcker som fanns i bokhyllan ledde ofta till fantastiska amatöranalyser om värdens personlighet. Människorna som var samlade kände nämligen inte varandra sen förut. Analyserna var, i mitt tycke, den mest underhållande delen av programmet.

När jag fyllde åtta år fick jag en bok om myror. Eftersom jag var just åtta år blev jag förstås lätt besviken av att paketet inte innehöll en leksak och ännu värre, att det var en bok. Men å andra sidan var boken en present från farmor och farmödrar blir lättare förlåtna för sådana övertramp än en förälder hade blivit. Därför gjorde jag mitt allra bästa försök att se glad ut och tackade artigt för presenten.

Jag gjorde, med handen på hjärtat, ett ordentligt försök att läsa ut den, men den förblev tyvärr oläst. Ganska snabbt synade jag det pedagogiska knepet att förmänskliga myrorna, och att genom deras interaktion skapa en spännande handling. Det gillade jag inte.

”Ganska snabbt synade jag det pedagogiska knepet att förmänskliga myrorna för att skapa en spännande handling. Det gillade jag inte.”

Jag ville endera läsa en bok full med myrfakta eller en bok som var en saga om myror, inte en hybrid. Denna eventuellt irriterande egenskap hos mig skulle kunna ses som just irriterande. Men den skulle också kunna ses i ljuset av att jag faktiskt visste precis vad jag tyckte om att läsa. Och det jag tyckte om, det läste jag med stor iver.

I EN AV artiklarna i denna tidning berättar ungdomsbibliotekarien Sara om läslust och hur viktigt det är att varje person hittar just vad som väcker dennes lust att läsa. Jag önskar i skrivande stund att jag hade träffat Sara när jag var liten, kanske hade jag då inte

Foto: DJELICS/GETTY IMAGES

envist läst *Ronja Rövardotter* tolv gånger i rad, utan hittat fler böcker jag fängslades av.

Å andra sidan älskade jag Ronja och jag läste boken, inte bara för handlingens skull, för jag visste ju redan vad som skulle hända och jag kunde många stycken ordagrant utantill. Nej, jag ville träffa Ronja. Ofta. Jag ville vara i skogen med henne, skrika vårskrik med henne och rida på vildhästar med henne. Jag ville lägga mig ner bland vitsippor på våren och bara vara.

MED DET SAGT, kan vi nog slå fast att läsning också är en upplevelse, och i bästa fall får vi med oss något från den upplevelsen; boken säger oss något. Och sedan när boken står i bokhyllan, kan den säga något om oss.

Precis vad våra böcker säger om oss, kan vara svårt att analysera fram själv. Jag kan i alla fall säga att det i min bokhylla finns både faktaböcker och fiktiva romaner, men ingen som består av både ock. Men vem vet; kanske rätt hybridbok dyker upp och tycke uppstår? Till dess kan jag bara drömma om de fantastiska personlighetsanalyser som mina kommande matgäster kommer göra om mig då.

Sara Näslund
0921-77575
sara.naslund@svenskakyrkan.se

Innehåll

Din församling

4 **Intervju** Anna Grenholm, församlingspräst och bokälskare

8 Om att läsa

25 Nya på jobbet i Bodens pastorat

28 **Läslust** Sara Nilsson Westerdahl, ungdomsbibliotekarie

Tema läsa

9 När orden får ta tid

Mötet

14 **Victoria Larm och Christer Sturmark** Kärlek trots olika livsåskådningar

Övrigt

20 Nyfiken på Bibeln

31 Korsord

”Det är nog i konsten jag har haft mina mest religiösa upplevelser”, säger författaren David Lagercrantz. Läs mer på sid 9.

Foto: MIKAEL M JOHANSSON

EN DEL AV amos

Svenska kyrkan

SVANENMÄRKET
Trycksak
3041 0934

PEFC
PEFC/03-31-107
PEFC-certifierad
Den här produkten kommer från hållbart skogsbruk och kontrollerade källor
www.pefc.se

Foto: JOAKIM CARLSTRÖM/IKON

Testa något nytt – eller fortsätt med det du älskar

En ny termin är igång med körövningar, barngrupper och många fler mötesplatser. Här hittar du några av höstens grupper – alla datum och tider finns på *svenskakyrkan.se/boden*.

Liten och stor

En grupp för dig som är hemma med barn. Vi sjunger, pysslar, leker och fikar tillsammans. Det är helt gratis att delta, och ingen föranmälan behövs. Du kan komma varje gång, eller de gånger som passar er.

Liten och stor träffas i de olika kyrkorna olika dagar. För tid och plats, se kalendern på hemsidan.

Friday hangout

Häng med på vårt roliga fredagshäng för dig i åk 5–7! Vi pysslar, pratar, har andakt och gör roliga aktiviteter i Mariakyrkan, Sävast. Ingen anmälan behövs och det är helt gratis.

Fler mötesplatser

Edesnack

Samtalscafé på torsdagar 17.30–19.30 i Edefors församlingshem. Vi träffas och pratar, spelar spel och delar gemenskap över en kopp kaffe.

Man ska leva

Kom och umgås på måndagar 13.30–15.00 i Matteuskyrkan! Vi delar med oss av våra tankar och livserfarenheter. Trivsel, skratt, andakt, kaffe och något gott utlovas. Öppen träff som passar alla som tycker livet är till för att levas.

Vardagsrummet

Vardagsrummet är en träff i Mariakyrkan torsdagar 13.00–14.30 för dig som är dagledig. Kom ofta eller ibland, stanna en stund eller hela träffen. Ingen anmälan behövs.

Vi har en enkel andakt, fika, samtal och skapande tillsammans. Ta gärna med eget handarbete eller skapa något på plats till förmån för Svenska kyrkans internationella arbete.

Allhelgonahelgen

Under allhelgonahelgen håller våra kyrkor, kapell och kyrkogårdar öppna för stillhet, ljuständning och fika. Vi firar minnesgudstjänster i kyrkorna och tänder ljus de som gått före. För datum och tider – se hemsidan.

Candle light concert

Fredag 30 oktober 16.00 i Skogskapellet. Medverkande: Arvid Marklund och Emilia Lindfors Brännström

Konsert i allhelgonatid

Fredag 30 oktober 18.30 i Överluleå kyrka. Medverkande: Julia Magnusson och Jonas Öberg.

Musik i allhelgonatid

Söndag 1 november 16.00 i Rörvikskyrkan. Medverkande: Carina Stenberg, Karin Andersson och Johannes Bergqvist.

REDAKTION

Redaktör: Elvira Hemström
Adress: Kyrkfönstret, Strandplan 25, 961 34 Boden
Mejladress till redaktören: *elvira.hemstrom@svenskakyrkan.se*
Telefon: 0921–775 32
Upplaga: 14 300 exemplar

Webbplats: *svenskakyrkan.se/boden*
Produktion: Verbum AB
Ansvarig utgivare: Martina Croner *martina.croner@verbum.se*

Tryck: Printagon, Helsingborg, 2026
Distribution: Postnord

ANNA GRENHOLM, församlingspräst i Boden som ser berättelserna om Jesus som en livskompass

”Läsning är godis för hjärnan”

Romaner, faktaböcker, Bibeln förstås och ibland deckare, ofta som pocket. Anna Grenholm är församlingsprästen som inte kan tänka sig en tillvaro utan läsning.
– Jag behöver läsa för att må bra, säger hon. Och utan böcker och berättelser, inget liv.

TEXT: ***Anna Almqvist*** FOTO: ***Elvira Hemström***

Anna Grenholm är född och uppväxt i Boden. Hennes förhållande till berättelserna startade tidigt. Redan som femåring lärde hon sig läsa när hon satt hon i pappas knä och stavade sig genom morgontidningen. Hennes mamma hade fantasi och berättade sagor som hon själv hittade på i stunden.

– Det lade grunden för mitt behov av berättelser, säger Anna. Mammas saga om Mickel Räv som fick prickig svans när han ljög, den borde jag ha skrivit ned.

KONFIRMATIONEN OCH tiden i Kyrkans ungdom blev viktiga för Anna och visade vägen framåt. Hon prästvigdes 1993 och gifte sig samma år med Sven-Olov. Med honom fick hon två egna barn och två bonusbarn. Under småbarnsåren hade hon mindre tid och ork att läsa för egen del.

– Då blev Astrid Lindgrens sagoskatt en ventil, berättar Anna. Jag läste *Mio min Mio*, *Ronja Rövardotter* och *Bröderna Lejonhjärta* för barnen. Min egen hög av olästa böcker växte men ibland fick jag en stund för mig själv, medan maken lagade middag. Då tappade jag upp ett bad, stängde in mig i badrummet och försvann i en bok.

Anna Grenholms mamma berättade sagor som hon själv hittade på i stunden. ”Det lade grunden för mitt behov av berättelser”, säger hon.

NU ÄR BARNEN stora och det finns mer tid för läsning. När Anna reser är ryggsäcken tung av böcker. Hon avslutar alltid en bok hon påbörjat även om hon inte gillar den och har svårt att gå in i en bokhandel utan att komma ut med en ny bok under armen.

– Läsning är som godis för hjärnan, säger Anna. Jag har alltid två eller tre böcker som ligger och väntar på nattygsbordet. »

”Berättelserna om Jesus är som en livskompass för mig.”

Muralmålningen som ramar in ingången till kyrkorummet är Annas favorit bland bild-berättelserna i Över-luleå kyrka.

Som församlingspräst verkar Anna i pastoratets alla fyra församlingar. Hon har sin bas i Överluleå kyrka i centrala Boden.

De fem altartavlorna ger liv åt Bibelns skildringar.

”Historiskt sett har utsmyckningar och väggmålningar använts för att ge liv åt Bibelns skildringar. Det var särskilt bra för dem som inte kunde läsa.”

» Som kristen och präst har Anna ett starkt band till Bibeln. Hon är särskilt svag för evangelierna och skildringarna om Jesu liv bland människorna på jorden.

– Berättelserna om Jesus är som en livskompass för mig, säger hon. Han fanns för alla svaga och hans förhållande till samhällets mest utsatta visar mig hur jag ska leva mitt liv.

UNDER STÖRRE DELEN av sitt prästliv har Anna tjänstgjort i Bodens pastorat, både som församlingspräst och biträdande kyrkoherde. Hon har även varit sjukhuspräst vid Sunderby sjukhus. De senaste tre åren har hon tjänstgjort som församlingspräst i Luleå domkyrkoförsamling. Sedan april i år är Anna åter tillbaka i Boden.

– Boden är hemma för mig, säger hon. Jag har alltid återvänt hit och fått ett så varmt välkomnande. Människorna här är omtänksamma, vänliga och ärliga, något som jag uppskattar.

Som församlingspräst verkar Anna i pastoratets alla fyra församlingar. Hon har sin bas i Överluleå kyrka i centrala Boden.

Den ljusa och vackra kyrksalen är full av bildberättelser. På högaltaret längst fram finns fem tavlor som skildrar scener ur främst Gamla testamentet. Ovanför sidoaltaret Mariakoret finns en målning med ett ungt föräldrapar och Jesus som välsignar deras lilla barn.

– Historiskt sett har utsmyckningar och väggmålningar använts för att ge liv åt Bibelns skildringar, säger Anna. Det var särskilt bra för dem som inte kunde läsa. En bild säger som bekant mer än tusen ord.

Hon ger ett exempel:

– Krucifixet med den korsfäste Jesus berättar om hans lidande och död. Det nakna korset berättar om uppståndelsen, att han besegrade döden och uppstod efter tre dagar. Och vi får tro att Jesus ger oss del av sitt eviga liv.

ANNAS EGEN FAVORIT bland alla bildberättelserna i Överluleå kyrka är den stora muralmålningen som ramar in ingången till kyrkorummet. Hon visar och berättar:

– Här finns historien om den förtappade sonen som återvänder hem och välkomnas med en hejdundrande fest. Här ser du herden som lämnar hjorden och gör allt för att finna ett förirrat får och här är kvinnan som vänder upp och ner på hemmet för att hitta sitt borttappade mynt.

– Den här väggmålningen berättar om Guds kärlek till oss människor, säger Anna. Gud letar och längtar och står helt enkelt inte ut med att sakna en enda av oss. Han välkomnar oss i sin famn.

3 boktips

Annas bästa tips

... för dig som vill lära känna Gud

Bibeln. Ta kontakt med en präst eller en kristen kompis om något känns svårt att förstå.

... för dig som läser för barnen

Barnens Bibel och böckerna om Alfons Åberg av Gunilla Bergström.

... för dig som gillar gripande romaner med mycket klokskap

Kvinnor jag tänker på om natten av Mia Kankimäki och *Färskt vatten till blommorna* av Valerie Perrin.

Om att läsa

”Förstår du vad du läser” frågade Filippos, en kristen förkunnare, en etiopisk hovman?

”Hur skulle jag kunna det utan att någon vägleder mig” svarade hovmannen.

Den etiopiske hovmannen läste från profeten Jesajas bok: ”Liksom ett får som leds till slakt, liksom ett lamm som är tyst inför den som klipper det öppnade han inte sin mun.” Genom förödmjukelsen blev hans dom upphävd. Vem kan räkna hans efterkommande, när hans liv nu upphöjs från jorden?

Hovmannen undrar om profeten talar om sig själv eller om någon annan.

Filippos förklara då att profeten ”ser” in i framtiden, ser hur Jesus Kristus kommer till oss och fullkomnar Guds plan att frälsa oss människor.

Filippos gör det så bra att hovmannen stannar sin vagn vid ett vattendrag och ber om att få bli döpt.

(Den här berättelsen kan du läsa i Apostlagärningarnas 8 kapitel, vers 26–40)

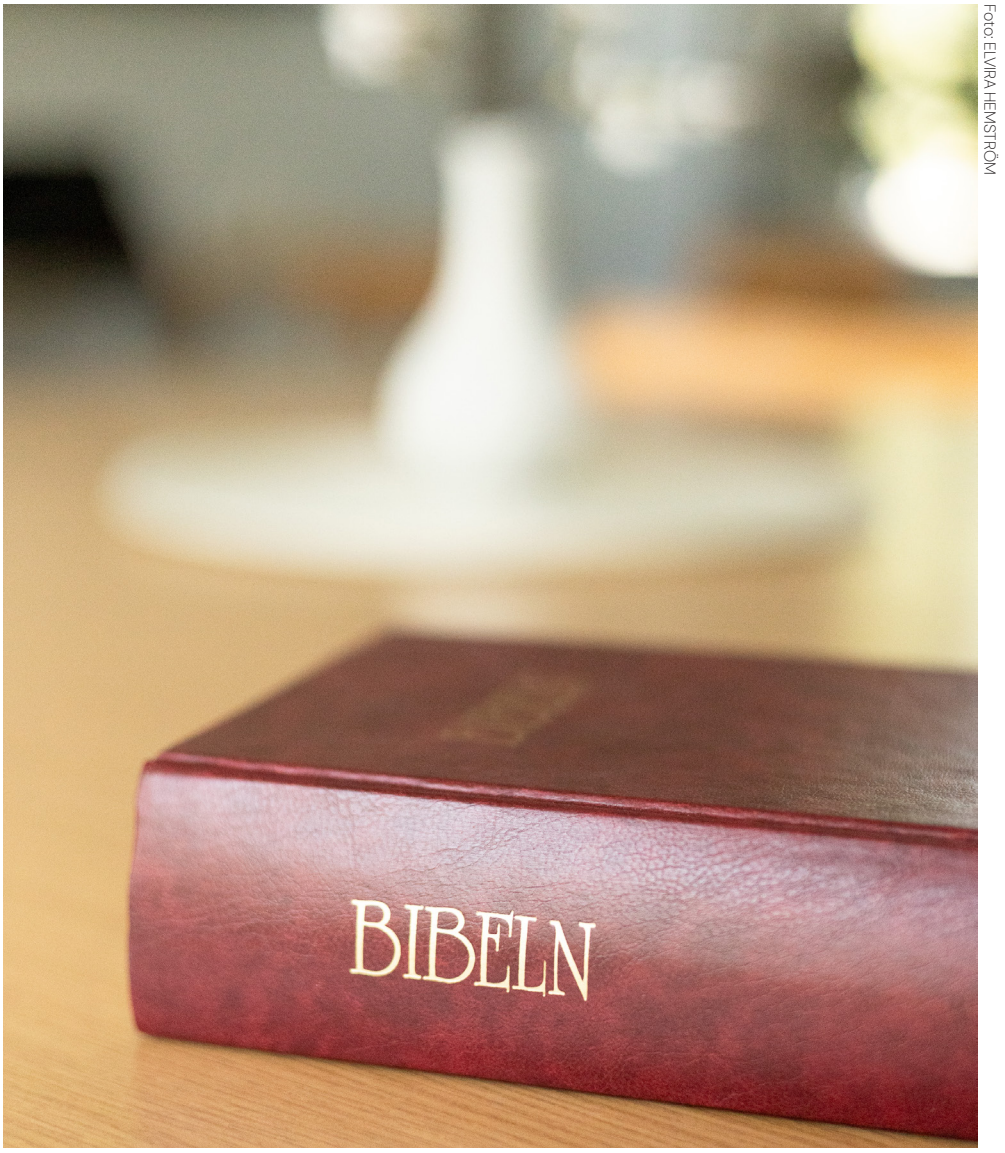

Foto: ELVIRA HEMSTRÖM

”Kristen tro hämtar näring och inspiration i bibelns olika böcker, texterna ger oss en aning om Gud och Guds vilja i våra liv.”

ATT LÄSA ÄR något fantastiskt och väldigt mänskligt. Bokstäverna, symbolerna, blir till ord och meningar. En text blir till, på ett papper eller på ett annat media. Tecknen har sin mening och jag kan tolka dem och få dem begripliga.

Fast hovmannen läste texten förstod han inte sammanhanget, eller som vi gärna säger kontexten. Hovmannen kunde inte veta att den text han läste skrevs cirka 600 år före Kristus. Hovmannen visste inte vad som hänt i Jerusalem, han kunde inte koppla ihop den gamla texten med det som Filippos förkunnade.

För allt vi läser måste tolkas. Vissa texter är väldigt enkla och begripliga medan andra kräver förståelse och speciella kunskaper. Tänk bara att du skulle läsa en avhandling i teoretisk fysik om du inte är en fysiker...

Kristen tro hämtar näring och inspiration i bibelns olika böcker, texterna ger oss en aning om Gud och Guds vilja i våra liv. Precis som hovmannen måste vi läsa texterna och vi måste tolka eller få dem tolkade och satta i sitt sammanhang.

När hovmannen läst texten och fått allt som hänt sedan förklarat för sig, då hände det något med honom, då kunde han släppa in den Gud han inte visste fanns, in i sitt eget liv.

Den text han läste grep tag i honom, han blev berörd av Guds Ande och han kunde komma till tro.

NÄR JAG VÄL knäckt läsandets kod blev jag en bokmal, ivrigt påhejad av min mamma. Jag är tacksam för hennes inspiration att läsa, det har öppnat en förtrollad värld som jag verkligen inte vill vara utan.

Vem vet vart ditt läsande kan föra dig?

Ivar Sundström
Kyrkoherde

tema

läsa

När orden får ta tid

TEXT OCH ILLUSTRATIONER: ***Sophie Ekman*** FOTO: ***Mikael M Johansson***

En bok kräver något av oss som mycket annat inte gör: tid, koncentration och närvaro. Kanske är det just därför den fortfarande behövs.

Vi lever i en textrik tid. Meddelanden, nyheter, mejl och inlägg fyller dagarna. Ändå har något blivit svårare: att stanna kvar i en text länge nog för att den ska börja göra något med oss.

Böcker får ta stor plats hemma hos författaren David Lagercrantz. I arbetsrummet, som också fungerar som bibliotek, står bokhyllorna tätt längs väggarna. Ett stort gammalt skrivbord upptar rummets mitt, med utsikt mot en skola och ett kyrktorn. I hyllorna trängs favoriter som blivit kvar, några som följt honom ända sedan ungdomen.

– I grunden har jag nog alltid velat läsa, eftersom jag så tidigt ville skriva. Det hänger ihop. När jag var i sena tonåren betydde läsningen allt. Litteraturen var mitt universitet. Jag blev den jag blev genom böckerna jag läste.

Han läste långsamt och intensivt, strök under meningar och återvände till vissa stycken om och om igen.

– Det är det fina med böcker. Man kan gå tillbaka, läsa om och stanna kvar i något. I en bok får läsningen ta den tid den behöver.

David minns hur litteraturen tidigt öppnade dörrar till nya världar och känslor. Fjodor Dostojevskij och Knut Hamsuns tidiga böcker betydde mycket för honom som ung. Och The Godfather gjorde starkt intryck när han var 16 år.

– Jag brukar skoja om att jag blev riktigt intresserad av böcker när jag kom till sidan 24 där Sonny Corleone smiter iväg med sin älskarinna på bröllopet. Då läste jag min första sexscen. Det var helt revolutionerande för mig. Plötsligt blev litteraturen väldigt spännande.

Varför en bok kan gripa tag så starkt i oss tror han hänger ihop med något djupt mänskligt.

– Jag tror att vi någonstans är genetiskt programmerade för berättelser. Mycket tyder på att vi inte bara blir mer engagerade av historier, utan också minns dem bättre än ren information.

För David är berättelser ett sätt att förstå livet.

– Därför handlar historier så ofta om drama, konflikter, sådant vi själva kanske inte vill uppleva i verkligheten. Vi läser om det för att förstå, bearbeta och kanske öva oss på hur vi själva skulle hantera svåra situationer.

Genom litteraturen kan vi också få syn på vem vi är, och kanske vem vi kan bli.

– Det är det vackra med läsning. Man kan se sig själv i andra människor, men också se världen genom någon annans ögon, någon som lever ett helt annat liv. Genom det kan vi förändras.

– Ibland kan berättelser också väcka engagemang, längtan eller en eld inom oss. Vi läser om människor som söker och strävar, och plötsligt känner man ”så där vill jag också leva!”

När en berättelse verkligen griper tag händer något mer.

– Man går helt in i berättelsen och glömmer sig själv. Man kan inte sluta tänka på den. Det är nästan ett saligt tillstånd.

Kanske är just den känslan extra viktig i dag, när så mycket är kort, snabbt och lätt att lämna. I sociala medier blir vi hela tiden påminda om oss själva och jämför oss med andra. En riktigt bra berättelse kan fungera på ett annat sätt. Den låter oss försvinna in i något annat för en stund.

David tror också att litteraturen kan bära oss genom svåra perioder och visa att vi inte är ensamma.

– Litteraturens stora uppgift är att trösta. När vi läser och känner igen oss förstår vi att det vi själva känner också är en del av något allmänmänskligt, något människor har upplevt i alla tider.

Ibland får vi dessutom ord på sådant som annars är svårt att förstå eller uttrycka. En känsla, en sorg, en längtan.

– Det finns nästan inget vackrare än när någon lyckas sätta ord på något man själv bara anat eller känt. När man hittar orden för det, kan det nästan bli en väg till läkning.

Kan läsning också rymma något andligt eller exi- »

Det finns nästan inget vackrare än när någon lyckas sätta ord på något man själv bara anat eller känt.

David Lagercrantz

För David Lagercrantz och Lars Strannegård är läsning ett sätt att förstå både sig själv och världen.

kort om

David Lagercrantz
Ålder: 63 år.
Familj: Gift med Anne Lagercrantz, tre barn.
Bor: Stockholm.
Gör: Författare och journalist. Har bland annat skrivit Jag är Zlatan Ibrahimović och böcker i Millennium-serien.
Böcker som stannat kvar:
- *The Anxious Generation* av Jonathan Haidt. Om unga, sociala medier och psykisk ohälsa.
- *Fråga 7* av Richard Flanagan. Om historia, skuld och människans livsvillkor.
- *Leonardo da Vinci* av Walter Isaacson. Om kreativitet, nyfikenhet och fritt tänkande.

Lars Strannegård
Ålder: 56 år.
Familj: Fru och två barn.
Bor: Stockholm.
Gör: Rektor för Handelshögskolan i Stockholm och professor i företagsekonomi.
Böcker som stannat kvar:
- *Det blåser på månen* av Eric Linklater. En barndomsbok som gjorde starkt intryck.
- *Gentlemen* av Klas Östergren. Öppnade en fri och spännande värld.
- *Liken vi begravde* av Lina Wolff. En roman som fick honom att längta tillbaka till läsningen.

Lars Strannegård läser gärna när han reser, på tåg eller flyg, eller tidigt på morgonen när huset är tyst. ”När jag kommer in i en bok kan jag gå och längta tillbaka till den”, säger han.

Foto: MIKAEL M JOHANSSON

Med *Jag är Zlatan Ibrahimović* nådde David Lagercrantz många nya läsare. ”En hel generation läste sin första bok genom Zlatan-boken. Det är nog det finaste jag har gjort”, säger han.

Foto: MIKAEL M JOHANSSON

» stentiellt? För David är svaret ja. Han beskriver stora litterära eller konstnärliga upplevelser som en känsla av klarhet, nästan som en uppenbarelse.

– Verkligt stora konstupplevelser kan öppna någonting i oss. Det är nog i konsten jag har haft mina mest religiösa upplevelser.

”Livet är så flimrande. Det är intryck precis hela tiden och telefonen har en enorm dragningskraft. Då blir läsningen som ett slags mentalt spa.”

Lars Strannegård

Behovet av böcker har inte försvunnit, menar han. Men lässtunden konkurrerar med mycket annat.

– Det är inte många år sedan man gick ner i tunnelbanan och såg människor läsa i sina böcker. Nu sitter nästan alla och flippar på sina telefoner. Det är klart att det förändrar oss.

Samtidigt hoppas han på en motrörelse. Att fler ska upptäcka att läsningen kan ge något som flödet sällan ger. Lugn, sammanhang och en möjlighet att stanna kvar i en tanke.

– Jag tror att människor märker att man faktiskt mår bättre när man läser och loggar ut lite. Man får ett annat lugn.

Det gäller inte minst unga, tror han. Där behöver man också tala om läsning på ett sätt som lockar.

– Unga människor vill vara coola. Man måste förstå att läsning faktiskt är någonting häftigt. Det visar att du är intresserad av världen och vill förstå mer.

För David finns det något särskilt i den långsamma bokläsningen.

– För mig har läsning alltid handlat om att kunna återvända. Du kan gå tillbaka, stanna upp och försöka förstå något på djupet. När man läser på riktigt kan man stanna kvar i en tanke eller känsla på ett annat sätt.

Samma långsamma läsning är viktig också för Lars Strannegård. För honom hör den nära ihop med bildning och reflektion.

Som rektor för Handelshögskolan i Stockholm rör sig Lars mellan studenter, seminarier och lektionssalar. Här talas det förstås mycket om ekonomi och ledarskap, men också om empati och kultur, sådant som hjälper oss att förstå människan när tekniken förändrar mycket. För Lars började läsningen tidigt. Den fanns bara där.

– Jag växte upp i ett hem med många böcker, och

5 anledningar att läsa mer

1 Du får vila från dig själv
En bok kan låta dig försvinna in i något annat en stund, bort från jämförelse, oro och flöden.

2 Du får fler ord för livet
Litteraturen kan sätta ord på känslor, sorger och längtan som annars kan vara svåra att förstå.

3 Du tränar tanken
Lång, sammanhängande text hjälper oss att stanna kvar i en tanke och förstå något på djupet.

4 Du ser världen genom någon annans ögon
När du läser får du möta erfarenheter som inte är dina egna. Det kan vidga blicken.

5 Du får ett annat lugn
Läsning kräver tid och närvaro, men kan också ge just det tillbaka. En stund där tempot får sjunka.

Bokmärket gör det lätt att återvända till ett uppslag i en bok.

jag läste. Det gjorde man lite till mans, säger han.

Han minns de röda och gröna bokryggarna på fem-böckerna av Enid Blyton, och äventyrsklassiker som Moby Dick och De tre musketörerna.

Han minns även en tid innan skärmarna tog plats i varje paus.

– Det fanns ju inte skärmar. Mina barn kan lägga sig i en soffa och chilla och då tar de fram skärmen. När vi chillade kunde man ligga och läsa en bok och ta det lugnt.

I dag beskriver han läsningen nästan som en lyx. Inte för att böckerna är otillgängliga, utan för att tiden och koncentrationen har blivit det.

– Det är otroligt härligt när man väl gör det. Livet är så flimrande. Det är intryck precis hela tiden och telefonen har en enorm dragningskraft. Då blir läsningen som ett slags mentalt spa.

För Lars hänger läsning nära samman med bildning. Inte som en samling fakta att briljera med, utan som ett sätt att röra sig i världen.

– För mig betyder bildning, enligt Ellen Keys definition, det som finns kvar när vi har glömt det vi lärt oss. Det är helt väsensskilt från allmänbildning.

Och man blir aldrig färdigbildad, menar han.

– Man är inte bildad. Jag anser att det är omöjligt att vara det. Däremot kan man försätta sig själv i ett bildningsläge. Den dag du säger ”nu är jag bildad”, då har du inte förstått vad bildning är.

Läsningen kan vara en väg in i just det läget. Inte för att den alltid ger säkra svar, utan kanske tvärtom, för att den gör oss mindre tvärsäkra.

– Läsning gör att du hämtar in beskrivningar av världen. Särskilt om man läser bra saker. Då skruvar det till någonting. Det får en att se något nytt, förstå en annan människa, försättas i en annan tid eller på en annan plats.

Bra litteratur gör världen lite större och det egna jaget mindre självklart.

– När man läser bra saker vidgas skygglapparna lite. Man blir mindre tvärsäker.

Men Lars vill inte säga att läsning automatiskt gör oss goda eller empatiska. Så enkelt är det inte.

– Man ska inte tro att kultur fungerar som en grimma som säger: läs det här och bli snäll. Kultur ska öppna upp och inte ge färdiga svar.

På Handelshögskolan får studenterna därför inte bara möta kurslitteratur. Här finns också bokcirklar där de får läsa och samtala om böcker tillsammans.

– När man läser samma böcker och diskuterar dem bygger det en känsla av samhörighet. Man delar en värld. Att sätta ord på sina reflektioner är också ett sätt att tänka.

I en tid där mycket går snabbt ser Lars reflektionen som en motkraft.

– Det finns forskning som säger att det bästa för tänkande och reflektion är att ta till sig ganska lång, sammanhängande text. Läsning är kronjuvelen.

Han är inte teknikfientlig. Film, ljudböcker och digitala berättelser kan också vara starka kulturella uttryck. Men den långa läsningen tränar något särskilt: förmågan att stanna kvar i en tanke.

– Man måste skapa en kultur. Det är det vi försöker göra här med bokcirklarna, att skapa ”the habit of reading”.

När AI och annan teknik kan göra allt mer, tror Lars att det mänskliga blir ännu viktigare: omdömet, medkänslan och förmågan att förstå en annan människa.

– Det finns fortfarande saker som är genuint mänskliga. Du har ett medvetande. Du har ett omdöme, en bedömningsförmåga, som kan informeras av teknik men som ändå är din. Och du har en autentisk medkänsla, något som är på riktigt.

Kanske är det därför läsningen fortfarande behövs. Den låter tanken mogna, när mycket annat vill få oss att skynda vidare.

5 sätt att hitta tillbaka

... till läsningen

1 Ge boken en chans
För att läsningen verkligen ska öppna sig krävs tid. Några sidor räcker inte alltid. Man behöver hinna komma in i boken, nästan glömma tid och rum.

2 Välj med lust
Läsning behöver kännas levande och lockande. Om boken trots allt inte öppnar sig efter en stund, välj en annan.

3 Skapa en stund som håller
Det är lättare att stanna kvar i en text när inget annat pockar på. Välj en stund som faktiskt fungerar: när huset är tyst, på tåget eller en stund på morgonen.

4 Läs lång- samt nog för att kunna återvända
En av bokens stora styrkor är att man kan stanna upp, läsa om och förstå något på djupet. Stressa inte.

5 Prata om det du läser
När vi samtalar om samma bok, delar vi en värld och får syn på våra egna tankar.

VICTORIA LARM OCH CHRISTER STURMARK
FANN KÄRLEKEN TROTS OLIKA LIVSÅSKÅDNINGAR

”Det var som förutbestämt att det skulle bli vi”

kort om

... Christer Sturmark och Victoria Larm

Ålder: Christer 62 år, Victoria 42 år.
Familj: Christers son Leonardo, 16 år.
Bor: Lidingö.
Gör: Christer är förlagschef på Fri Tanke och chefredaktör för tidskriften *Sans*. Victoria är författare.
Aktuell: Victoria är aktuell med romanen *Mästaren från Venedig*.

De läser världen på helt olika sätt – hon genom tron, han genom vetenskapen. Ändå kändes kärleken självklar från första stund. Och i de stora frågorna om livet fann Victoria Larm och Christer Sturmark något gemensamt.

TEXT: ***Linda Newnham*** FOTO: ***Theresia Köhlin***

Victoria Larm hade bänkat sig långt fram på Cirkus i Stockholm för att lyssna på en av världens mest inflytelserika tänkare, Steven Pinker, prata om hur vi skapar en bättre värld. Men först klev en man med tofs upp på scenen.

Hon lyssnade lite förströtт, men efter en stund bytte mannen några ord med en person i kulissen. När han vände sig tillbaka mot publiken gick en impuls genom hennes kropp: Vi två ska prata med varandra.

– Det var som förutbestämt att det skulle bli vi, säger hon.

Föga visste Victoria, som just konverterat till katolicismen, att hon fastnat för en av Sveriges mest profilerade sekulära humanister, Christer Sturmark, en man som länge argumenterat för att Gud inte finns.

– I våra vigselringar står det entangled, ett fenomen inom kvantfysiken där två partiklar kan befinna sig långt ifrån varandra, till och med ljusår bort, och ändå vara sammanflätade. Det är en fin metafor för vår relation, säger Christer.

”De första månaderna sa vi till folk att vi träffats ett år tidigare, för att inte framstå som helt knäppa.”
Christer Sturmark

Vi ses hemma i parets villa med utsikt över vattnet på Lidingö. Christer var på 90-talet it-entreprenören som gjorde exit strax före it-bubblan sprack. Sedan bytte han spår och startade bokförlaget Fri Tanke tillsammans med Björn Ulvaeus, ett förlag med fokus på vetenskap och samhällsfrågor.

Victoria kom nyligen ut med den historiska spänningsromanen *Mästaren från Venedig*.

Att två kulturpersonligheter bor här är svårt att missa. Väggarna är fyllda med böcker, konst och fotografier, inte minst på David Bowie.

– Min husgud, säger Christer och ler.

TILLBAKA TILL HÖSTEN 2019. Efter kvällen på Cirkus kontaktade Victoria Christer på Messenger nästan direkt. Tre dagar senare gick de på sin första dejt och efter en vecka hade de flyttat ihop.

– Redan första gången jag och Victoria sågs visste vi. Det fanns liksom inga tveksamheter, det kändes självklart på ett sätt som jag aldrig tidigare upplevt, säger han och skrattar till:

– Fast de första månaderna sa vi till folk att vi träffats ett år tidigare, för att inte framstå som helt knäppa.

Victoria hade inte heller upplevt något liknande. Innan mötet med Christer var hon inställd på att leva »

I parets vigselringar står det *entangled*, ett fenomen inom kvantfysiken där två partiklar kan befinna sig långt ifrån varandra och ändå vara sammanflätade.

Christers och Victorias hem ligger på Lidingö, med fantastisk utsikt över vattnet. Här tillsammans med Christers son Leonardo.

» ensam, mycket för att hon ofta upplevde en känsla av ensamhet i samvaro med andra.

– Jag är en introvert person som samtidigt har mycket prat inom mig. Jag konsumerar böcker, artiklar och seminarier och älskar att diskutera allt detta för att fördjupa mig. Men jag visste inte att det fanns en liknande person. Därför blir jag ofta tyst i andras närvaro och känner mig ännu mer ensam än om jag drar mig undan och är för mig själv. Men, det fanns såklart också en längtan efter den stora kärleken, säger hon.

ATT DET ÄR exakt 20 år mellan dem spelar mindre roll. Nyfikenheten på livet och tillvaron känner ingen ålder. Det innebär inte att de alltid håller med varandra. På en springande punkt har de motsatt uppfattning – tron.

Victoria berättar att hon inte kommer från en religiös familj.

– Mina föräldrar är snarare team Christer.

Det började med att hon hittade zenbuddismen och meditationen, som fick henne att blicka inåt.

– Jag tror inte att vi uppfinner våra djupaste övertygelser, utan att vi gradvis upptäcker dem inom oss själva. Som ung tänkte jag aldrig på mig själv som kristen eller gudstroende. Det var först i 30-årsåldern som jag förstod att jag alltid hade varit det och att det fanns en infrastruktur för människor som mig, som kan leda till en fördjupad andlighet.

Att hon drogs till den katolska kyrkan har flera orsaker.

– Jag har alltid älskat klassisk musik, konst och arkitektur, och allt det finns i den katolska kulturen. Men det är den kontemplativa traditionen inom katolicismen som är min grej, inte det politiska eller dogmatiska. Jag är för abort och kvinnliga präster.

Christer beskriver sig också som en sökare och intresserade sig tidigt för existentiella och moraliska frågor. Han läste filosofer som Bertrand Russell, vilket ledde honom till en naturalistisk världsbild.

– Jag tror att världen är naturlig, inte övernaturlig, och att det bästa sättet att förstå den är genom rationell undersökning, alltså vetenskap. Jag ser inga skäl att plocka in en hypotes om ett gudsväsen som förklaring till det som sker. Det ökar inte sannolikheten för att världen ser ut som den gör, tvärtom.

ÄVEN OM DERAS svar ser delvis olika ut delar de det existentiella sökandet, och funderar på samma stora frågor, som mening, moral och människans plats i tillvaron. Han kallar sig sekulär humanist, en livsåskådning som betonar förnuft, vetenskap och mänskligt ansvar.

– Anledningen till att jag engagerat mig i den internationella humaniströrelsen är att jag vill verka för mänskliga rättigheter och motarbeta dogmatiskt förtryck i religionens namn. Men jag har inget behov av att övertyga människor om att Gud inte finns.

– Vem var det som sa: ”Christer Sturmark, är det han som hatar Gud?”, skrattar Victoria.

Det innebär inte att han saknar förundran inför livet.

– Ibland får jag höra ”jaha, du är ateist, så du tror inte på något som är större än dig själv.” Men i stort sett allt är ju större än jag, ta bara universum eller de kärleksband som knyter ihop mig med min älskade och min son, säger han.

Men han har aldrig, inte ens i kris, bett. Det gör däremot Victoria varje kväll. Hennes bön är en kontemplation tillsammans med rosenkransen.

– Det som händer i bönen är att jag steg för steg släpper taget om illusionen om jaget för att hitta in till den plats där mitt sanna jag bor. Där upphör jag som människa att existera, liksom gränsen mellan den inre och yttre världen, och där finns Gud. Jag behöver dessa djupdykningar för att vara en bättre och

2 tycker till

Det tror jag händer efter döden:

Christer:
– Jag tror att det biologiska slutet är slutet. När hjärtat och hjärnan upphör att fungera upphör också medvetandet. Kroppen förmultnar och atomerna återvänder till jorden och atmosfären, till kretsloppet.

Victoria:
– Jag tror att livet som vi känner det är ett kort skeende och att det finns lager inom oss som inte dör. Under allt det synliga, kroppen du befinner dig i nu, finns de där skikten hela tiden. Ungefär som vågen som reser sig ur havet för att sedan sjunka ner i det stora blå igen.

”Jag tror inte att vi uppfinner våra djupaste övertygelser, utan att vi gradvis upptäcker dem inom oss själva.”

Victoria Larm

Väggarna i parets villa är fyllda med böcker, konst och fotografier, inte minst på David Bowie. ”Han är min husgud”, säger Christer.

mer uppriktig människa som agerar utifrån godhet, säger Victoria.

Som att du är en del av något större, en större energi?

– Ja, jag tror att Gud är allt och att allt är Gud, säger Victoria.

Vad ger tron dig?

– Frågan är svår att svara på eftersom jag inte vet hur det är att leva utan den. Det är som att svara på hur det känns att andas. Jag vet däremot hur jag reagerar om jag riktar blicken för mycket mot ytter-världen och inte tar hand om mitt inre liv med hjälp av de kristna ritualerna. Då blir jag känsligare och otåligare. Jag blir en mer odräglig och snarstucken människa, säger hon.

Vi pratar om vikten av existentiell hälsa, alltså vårt förhållande till livets stora frågor: Vem är jag? Vad är meningen med livet? Vad händer när jag dör?

– Om vi bara shoppar, renoverar kök och fokuserar på att klättra i karriären bottnar vi aldrig i livets djupare mening, säger Victoria.

– Ja, att vi lär oss reflektera existentiellt och etiskt tror jag är superviktigt, både för oss själva och för vår relation till världen och varandra. Det är därför jag har arbetat för att de här frågorna ska få större plats i skolan. Även unga som inte ser sig som religiösa behöver få fundera över livet och döden, säger Christer och lägger till:

– Som du förstår är det kortare väg mellan våra två livsåskådningar än många tror. Vi är båda extremt fascinerade av verklighetens yttersta natur och medvetandets filosofi.

Det tycker jag är bra med religion

Christer:
– Människor kan på ett individuellt plan känna förtröstan och hopp genom sin gudstro. Jag tror också att gudstro i vissa fall kan ha betydande transformativa effekter, till exempel hjälpa människor ur missbruk, kriminalitet eller andra former av förtvivlan.
Victoria:
– Den manar människan till fördjupad självrannsakan som i bästa fall ger sunda parametrar i moraliska frågor.

Det tycker jag är bra med sekulär humanism

Christer:
– Det är en livsåskådning som, om den hade större utbredning i världen, skulle kunna leda till minskat förtryck och större respekt för mänskliga rättigheter.
Victoria:
– Den manar människor till filosofiskt och etiskt tänkande även när man har plockat bort Gud ur ekvationen. Till skillnad från ateism, som inte manar till något.

Hade det varit jobbigare om ni haft vitt skilda politiska ideologier?

– Det tror jag, säger Christer och berättar att han har flera religiösa vänner och tycker att det är stimulerande att diskutera med lärda troende personer.

– Och jag tror inte att du hade kunnat frossa så mycket i dina intressen om du blivit ihop med en kvinna med liknande livsåskådning. Då hade ni suttit här och hummat och hållit med varandra, säger Victoria.

Vad gör ni när debatten er emellan hettar till?

– Victoria brukar konstatera att det är skönt att veta att oavsett vad vi tror, så är det som det är, säger Christer.

– Ja, hur starka argument vi än har kan ingen av oss veta säkert, säger Victoria.

Händer det att ni avbryter diskussionen för husfridens skull?

– Både ja och nej. Om jag är jättetrött eller på allmänt dåligt humör av hormonskäl brukar jag föreslå att vi pratar vidare en annan dag, säger Victoria.

Sedan erkänner de att de krigar varje dag.

– Varje kväll spelar vi blixtschack, ett femminutersparti, och då är det krig, säger Christer.

– Det är det verkligen. Vi blir så ledsna när vi förlorar. Som tur är vinner jag oftast, säger Victoria och ler.

Johan Garde, präst.

Varför behöver vi *allhelgona?*

Vad händer i oss när vi tänder ett ljus för någon vi saknar? Och behövs det en särskild dag för att minnas? Prästen Johan Garde funderar över varför vi tänder ljus, och vad som kan bära oss i sorgen.

TEXT: ***Sophie Ekman*** FOTO: ***Zandra Erikshede***

Många tänder ljus under allhelgonahelgen. Varför då?

– Jag tror att det händer mer i oss än vi kanske tänker. Det räcker inte att bara känna, vi behöver också få uttrycka det. Det som finns inom oss vill ta form. När vi tänder ett ljus gör vi något av det som annars bara stannar i känslan.

Behöver vi en särskild dag för att minnas?

– Egentligen kan vi minnas när som helst, saknaden finns där oavsett. Men vi kan behöva en dag som hjälper oss, en dag då det är tillåtet att verkligen sakna. Om vi bar sorgen fullt ut hela tiden skulle vi gå sönder. Här får den utrymme. Kyrkoåret ger oss en tid att stanna upp, minnas och sörja, och att veta att vi inte är ensamma.

Vad är det egentligen vi gör när vi minns någon?

– Vi försöker hantera en dubbelhet: att någon är så viktig för oss, men inte längre finns här. Ibland minns vi med värme och tacksamhet, ibland det som inte blev sagt eller relationer som aldrig blev hela. Och vi sörjer inte bara personen, utan också det som inte blev, framtiden som aldrig fick hända.

Tar sorgen någonsin slut?

– För vissa blir den lättare att bära. För andra tar det lång tid. Vi tänker gärna att sorg ska se ut på ett visst sätt, men så är det inte. Ofta förändras den snarare än försvinner. Den kan få nya nyanser, men den kan också komma tillbaka, starkt, långt senare. Det finns inget rätt sätt att sörja. Och ingen tidsgräns. Ibland behöver man bara få ha en dag där sorgen får vara bottenlös.

Vad kan bära när inget riktigt känns tröstande?

– Ibland är det just det konkreta som hjälper. Att tända ett ljus, att göra något litet. För orden räcker inte alltid till. Samtidigt kan ord bära. Bibeltexter kan vara som en livboj, inte för att allt känns bättre, men för att man har något att hålla fast vid tills det ljusnar igen.

”Orden räcker inte alltid – men ett ljus kan bära det vi inte kan säga.”

Varför söker sig så många till kyrkogårdar just den här helgen?

– Jag tror att det handlar om att få vara tillsammans, utan krav. Vi gör samma sak, men var och en på sitt sätt, och det finns något tröstande i det. Och så är det ju väldigt vackert, ett hav av ljus i mörkret.

Vad skulle du vilja säga till den som bär på sorg?

– Att du inte behöver bära den ensam. Du behöver inte ha alla svar. Ibland räcker det att få minnas, att få sakna, att få tända ett ljus.

HUR LÄSER VI BIBELN I DAG? En ny översättning av Nya testamentet har just getts ut. Men hur läser vi Bibeln i dag? Måste man förstå allt – eller kan texten också få vara något man upplever?

TEXT: ***Sophie Ekman*** FOTO: ***Marcus Gustafsson, Mikael M Johansson***

nyfiken på

... nya Nya testamentet?

LÄS DEN SOM POCKET
Nya testamentet, 2026 års översättning, Verbum förlag

Den nya översättningen finns som storpocket, för dig som vill läsa Nya testamentet mer som en vanlig bok. Kapitel och verser finns kvar, men texten får löpa på, lite mer ostört.

LYSSNA PÅ ARBETET BAKOM
NT 2026-podden

En podd om ordvalen, tolkningarna och människorna bakom den nya översättningen av Nya testamentet.

Mikael Winninge, översättningsdirektor på Bibelsällskapet:

”Språket förändrar hur vi läser”

Arbetet med översättningen av Nya testamentet har pågått i fem år och engagerat forskare, språkvetare och teologer. Mikael Winninge har lett arbetet från start.

Varför behövs en ny översättning just nu?

– Språket förändras hela tiden, och det påverkar hur vi förstår en text. Samtidigt har forskningen gått framåt, så vi vet mer i dag än när de tidigare översättningarna gjordes. Den senaste översättningen av Nya testamentet gjordes på 1970-talet, så det fanns ett behov av att se över språket.

Vad är det viktigaste ni har velat uppnå?

– Att göra en översättning som ligger nära grundtexten men samtidigt fungerar på svenska. Det handlar om att vara trogen innehållet och uttrycka det på ett sätt som går att ta till sig.

Vad är den största skillnaden jämfört med tidigare översättningar?

– Vi har i högre grad låtit det främmande i texten synas. Bibeln är skriven i en annan tid och kultur, och det ska inte nutidsanpassas. Samtidigt har vi arbetat mer med inkluderande språk i nära anslutning till grundtexten.

– I vissa fall har det också handlat om att göra betydelsen tydligare. Ett ord som tidigare översatts med ”bröder” kan ofta ersättas med ”bröder och systrar” eller ”syskon”, eftersom det i grundtexten ofta syftar på både män och kvinnor.

Vad har varit svårast i arbetet?

– Det är ofta ord med stor betydelse som saknar en enkel motsvarighet på svenska, som ”omvändelse”. Grekiskan kan betyda ”ändra sitt sätt att tänka” men också ”ångra sig”, beroende på sammanhang. Då måste man göra avvägningar och acceptera att inget alternativ blir helt perfekt.

Vad hoppas du att den här översättningen ska betyda för människor som läser Bibeln i dag?

– Jag hoppas att den väcker nyfikenhet. Att man upptäcker att det finns flera sätt att läsa och förstå texten.

Vad skulle du säga till någon som tycker att Bibeln är svår att läsa?

– Man behöver inte förstå allt på en gång. Det är en text man kan återvända till, som kan öppna sig på olika sätt vid olika tillfällen. Det viktiga är kanske inte att förstå allt direkt, utan att låta texten väcka frågor

Under fem år har Mikael Winninge lett arbetet med översättningen av Nya testamentet. ”Jag hoppas att den väcker nyfikenhet”, säger han.

”Många blir överraskade över hur nära texterna känns”, säger Lisa Buratti, en av teologerna som arbetat med den nya översättningen av Nya testamentet.

Foto: MIKAEL M JOHANSSON

Lisa Buratti, präst och bibellärare:

”Man behöver inte förstå allt”

Lisa Buratti har varit en av teologerna som arbetat med den nya översättningen av Nya testamentet. I sitt arbete möter hon många människor som är nyfikna på Bibeln, men också osäkra på hur den ska läsas i dag.

Vad är det som kan beröra människor när de läser Bibeln?

– Många blir överraskade över hur nära texterna känns. Trots att de är väldigt gamla handlar de om sådant människor brottas med också i dag, som sorg, glädje, relationer och livsfrågor. Man känner igen sig mer än man kanske hade väntat sig.

Vad tycker du är viktigt att förstå om Bibeln?

– Att Bibeln består av många olika slags texter. Det är berättelser, brev, poesi och symboliska texter, och de behöver läsas på olika sätt. En skapelseberättelse läser man till exempel inte på samma sätt som ett brev. Det tror jag är en viktig upptäckt för många.

Måste man förstå allt man läser?

– Nej, verkligen inte. Det är kanske snarare tvärtom. Bibeln är en text man kan växa i hela livet. Ett bibelord kan säga en sak till mig i dag och något helt annat om några år. Det finns alltid fler lager att upptäcka.

Många tycker att Bibeln känns svår eller främmande. Var börjar man?

– Jag brukar rekommendera att börja med ett evangelium, ofta Markusevangeliet eftersom det är ganska kort och berättande. Man behöver inte läsa Bibeln från början till slut, utan kan börja i något som väcker nyfikenhet. Jag tror också att det betyder mycket att läsa tillsammans med andra. Bibelns texter har ju från början lästs i gemenskap, och i samtalet kan någon annan se något jag själv missat. Många församlingar har bibelgrupper, och man kan alltid prata med en präst om det är något man funderar över i det man läser.

Hur kan man läsa Bibeln rent praktiskt?

– Jag tror det är bra att inte stressa igenom texten. Läs ett kort stycke och stanna kvar i det en stund. Jag brukar försöka leva mig in i berättelsen och föreställa mig hur det såg ut, vilka människor som fanns där och hur det skulle kännas att vara på platsen. Då öppnar sig texten ofta på ett nytt sätt. Man kan nästan meditera över den och bära den med sig genom dagen.

Vad hoppas du att den nya översättningen ska leda till?

– Jag hoppas framför allt att den väcker nyfikenhet och lust att läsa Bibeln. Alla översättningar är också tolkningar, och därför kan det vara spännande att läsa olika versioner och jämföra dem. Det viktigaste är kanske att människor börjar läsa och upptäcka texterna på nytt.

Här finns pekböcker, bilderböcker, sagor, fakta-böcker och gamla favoriter, böcker som kan få följa med till en ny läshörna.

Foto: MICHAEL ERHARDSSON/ MOSTPHOTOS

Böcker som lever vidare

En barnbok kan bli älskad många gånger om. När utrensade böcker tas tillvara kan de hitta nya läsare.

Kanske har du ett gammalt exemplar av *Tomtebobarnen* hemma? En bok som blivit tummad och läst, med fransiga kanter och sidor som hänger på en skör tråd. Vissa böcker följer oss genom livet, och vidare till nästa generation.

Men många andra böcker gör inte det. De rensas ut, trots att de fortfarande har mycket kvar att ge. Varje år lämnas stora mängder barnböcker in på återvinningscentraler runt om i landet. Böcker som skulle kunna bli nya favoriter hos någon annan.

I NACKA FÅR barn- och ungdomsböcker nytt liv genom ett samarbete mellan organisationen Youth and Care och Nacka vatten och avfall. Varje vecka hämtas böcker från kretsloppscentralerna, sorteras och delas upp efter ålder. De som är i gott skick får sedan följa med vidare till skolor och förskolor, där de kan hämtas gratis.

– Vi arbetar med daglig verksamhet och arbetsmarknadsinsatser, och har ett stort intresse för miljöfrågor och lokalsamverkan. Det här projektet förenar allt det, säger verksamhetschefen Anna Vedelöv.

För deltagarna handlar arbetet inte bara om böcker, utan också om att vara delaktig i något meningsfullt.

– De får vara med i hela processen, från upphämtning till utlämning. Det skapar både stolthet och delaktighet, säger Anna.

MÅNGA AV BÖCKERNA är knappt lästa. Andra är mer slitna, men kan ändå komma till användning, till exempel i utomhusbibliotek där det inte gör något om det hamnar lite sand eller geggamoja på sidorna.

Att just barnböcker lämpar sig så väl för återbruk tror Anna hänger ihop med hur de används.

– I en barnfamilj läses en bok ofta under en kort period. Men i en förskola eller skola kan samma bok läsas av många barn under lång tid.

Samtidigt är tillgången till böcker inte självklar för alla.

– Barnböcker är viktiga för språkutveckling och nyfikenhet, men alla familjer har inte möjlighet att köpa böcker. Där spelar förskolan och skolan en viktig roll i att tillgängliggöra böcker för alla.

Det finns ingen gemensam modell i Sverige för hur böcker ska tas om hand på återvinningscentraler. Men exemplet visar vad som kan hända när olika aktörer samarbetar.

”I en förskola eller skola kan samma bok läsas av många barn under lång tid.” *Anna Vedelöv*

– Det kräver lite logistik, men det är fullt möjligt, säger Anna.

De här böckerna är inte alltid klassiker. Men de är någons Alfons, någons Pettson, någons *Mio min Mio*. Och någonstans finns ett barn som ännu inte har läst dem.

Mathilde Olofsson

3 vägar

... för en utrensad bok:

1. Ge bort till en vän eller bokbytarhylla.
2. Låt den gå vidare via second hand eller loppis.
3. Kolla kommunen om böcker tas emot för återbruk.

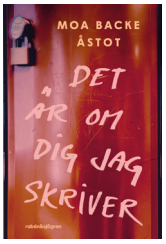
3 böcker där språket leker

SOV MIN LILLA HJÄRTANSGRIS
Lotta Olsson, illustrationer av Matilda Ruta
Bonnier Carlsen

I *Sov min lilla hjärtansgris* får orden gunga fram i rim och mjuka upprepningar. Det är en godnattbok för små barn, men också för vuxna som tycker om att läsa högt.

Här finns hjärtansgris, kelekatten och andra små figurer som rör sig genom kvällens stilla landskap. Lotta Olssons text är lekfull och varm, och Matilda Rutas vackra illustrationer förstärker den trygga, drömska känslan. En bok att läsa nära, långsamt och gärna om igen.

DET ÄR OM DIG JAG SKRIVER
Moa Backe Åstot
Rabén & Sjögren

Jag vill att du ska veta att det är om dig jag skriver

I *Det är om dig jag skriver* blir första kärleken till korta rader, sms och små tankar. Språket är enkelt och nära, nästan som att läsa någons inre röst.

Vi får följa blickar som möts, meddelanden sent på natten och känslor som växer innan någon riktigt vågar säga dem högt. Det är skört, intensivt och lätt att känna igen sig i, oavsett om man själv är ung eller minns hur det var. En ungdomsroman om längtan, mod och om att vilja bli sedd som den man är.

”Ju längre jag höll på med dikterna, riktade jag också frågan till mig själv. Hur gästfri är jag? Egentligen”, säger Lina Ekdahl.

Foto: LINA IKSE

”Ord vi slänger oss med i vardagen intresserar mig”

FÖRST AV ALLT ÄR GÄSTFRIHETEN
Lina Ekdahl
Wahlström & Widstrand

I *Först av allt är gästfriheten* skriver Lina Ekdahl om något så enkelt, och svårt, som att ge plats åt någon annan. Med humor, allvar och en lyhördhet för sådant vi säger utan att tänka på det, ställer dikterna frågor som dröjer sig kvar: Vem får komma in? Vem får stanna? Och var går gränsen för vår vänlighet?

Vad betyder gästfrihet för dig?

– Det är just det jag ville undersöka. Det började med en ilska över utvecklingen i samhället mot en allt intolerantare flyktingpolitik. Men ju längre jag höll på med dikterna riktade jag också frågan till mig själv. Hur gästfri är jag? Egentligen.

Vad ville du undersöka med diktsamlingen?

– Gästfrihet både i det stora och det lilla. Samhällets ansvar, men också vår egen vilja att välkomna vår nästa. Under arbetets gång vandrade också djuren in i dikterna. Som om en fabel skulle göra allting lättare.

Gästfrihet kan låta enkelt, men ordet rymmer många lager. Vad har varit viktigt för dig?

– Vem är egentligen gäst och vem är värd? Det heter gästFRIHET. Betyder det att gästen ska få lov att vara fri? Och vad innebär det i så fall? Var går gränsen för hur nära vi vill släppa in andra människor i våra liv, vår gemenskap och vårt samhälle? Jag har velat stanna i de frågorna, snarare än att ge färdiga svar.

Du fångar ofta vardagsspråket. Vad intresserar dig med det?

– Det vi säger utan att tänka oss för. Det vi tänker, men inte säger. Tystnaden, pauserna, sanningen och lögnen. Jag är intresserad av ord vi slänger oss med i vardagen, och av maktspråk som kan dribbla bort vad allt egentligen handlar om.

Många kan känna sig osäkra inför poesi. Har du något råd till den som vill läsa en dikt, men inte riktigt vet hur man börjar?

– Slå upp en diktbok och läs! Vilken som helst. Slå upp en till. Läs högt, läs tyst. Lyssna på dikternas klang och rytm. Testa att tänka dig en diktsamling som en konstutställning. Eller en löpsedel. Ta in och ta för dig av det du fastnar för. Du behöver inte förklara vad du läser, du behöver endast läsa och lyssna.

Sophie Ekman

”Det känns som att kyrkan i Boden har fått en nystart”

Samuel Zakari är ny kyrkogårdschef och Kim Silversparf är ny fastighetsförvaltare. Pastoratet befinner sig på många sätt i en period av förändring och förnyelse.

– Både Boden och kyrkan känns som hemma för mig, säger Kim Silversparf.

TEXT & BILD: ***Joakim Nordlund***

Det finns en framtidstro inom kyrkan i Boden. Samuel Zakari, 33, är ny kyrkogårdschef sedan hösten 2025 med ansvar för kyrkogårdarna, begravningsplatserna och själva begravningsverksamheten. Han berättar också att elektrifiering och hållbarhetsarbete ska bli allt viktigare inom pastoratet.

När Samuel Zakari, 33, och Kim Silversparf, 42, tar vägen över kyrkbacken är det med svikt i steget och lätta anletsdrag.

Det finns en hel del projekt att ta tag i och de tar sig an utmaningarna med en bra känsla inombords.

– Det känns som att kyrkan här i Boden har fått en nystart. Och det finns en stark tro på framtiden, säger Kim Silversparf.

Kim som är ny fastighetsförvaltare sedan hösten 2025 kom till pastoratet under en turbulent tid. Han har nu hittat sin roll som fastighetsförvaltare.

– Det är så härligt att se glada ansikten när man kommer på jobbet, berättar han.

Kim har arbetat åt ett stort fastighetstekniskt bolag i många år. Att sköta fastigheter är något som han har ägnat merparten av sitt yrkesliv åt.

Han säger att det finns mycket att sätta tänderna i när det handlar om underhåll av fastighetsbeståndet. Bland annat ska församlingsgården få en översyn. »

Kim Silversparf är ny fastighetsförvaltare och Samuel Zakari är ny kyrkogårdschef i Bodens pastorat. De två kom till sina tjänster förra hösten och de beskriver i dag en arbetsplats i harmoni.

Foto: JOAKIM NORDLUND

– Här i församlingsgården så satte man en gång upp väv på väggarna som sedan målades. Praktiskt och nästan underhållsfritt. Men det känns lite som att komma in i en vårdcentral. En av uppgifterna som vi nu ska ta tag i är att göra församlingsgården fin och tilltalande att besöka, säger han.

På försök kommer kyrkan i Boden att börja med biodling i mindre skala eftersom bin gör ett viktigt jobb i naturen.

SAMUEL ZAKARI SOM även han kom till Bodens pastorat under hösten 2025 bor i Alvik utanför Luleå. Som ny kyrkogårdschef berättar han att de ska återplanteras en ny allé med glasbjörkar på gravgården intill Överluleå kyrka.

– Det är vår och länsstyrelsens gemensamma ambition att bevara och varsamt utveckla vårt gemensamma kulturarv. Därför återplanteras nu den ursprungliga björkallén, berättar han.

Sedan kommer man att göra en rad olika investeringar som påverkar miljön på ett positivt sätt. Bland annat har en mindre eldriven grävmaskin och några robotgräsklippare beställts.

– På det här sättet blir även arbetet på kyrkogården tystare och miljövänligare än dagens bensinklippare. Jag har bland annat besökt Skellefteå pastorat där man har satsat på robotklippare, något som har fallit väl ut, säger Samuel.

Han säger att de nya klipparna inte ska leda till att människor slutar upp med att vårda grav- och kyrkogårdarna.

– Samma antal händer ska finnas kvar men då kan man styra om arbetet till att göra andra jobb. Sommartid finns mycket som man kanske inte har hunnit med eftersom klippningen har tagit så stor del av tiden, säger han.

Sedan finns också nya spännande projekt där man på kyrkogårdarna ska arbeta för ökad biologisk mångfald. Bland annat ska man börja med biodling på försök. Det kommer i sin tur leda till att vissa gröna ytor som en gång klipptes i stället får växa mer fritt.

– Bin och andra pollinatörer spelar viktiga roller i naturen. Så om någon ser ytor framöver som tidigare har varit klippta men som nu inte är det så beror inte det på lathet utan det finns det en tanke bakom det, säger Samuel.

DE TVÅ KOLLEGORNA som båda kom till Bodens pastorat under hösten kommer in med nya ögon och ny energi.

– Efter att ha arbetat inom det privata där pengarna alltid kommer i första rummet känns det glädjande att nu vara på en plats där även andra värderingar är viktiga. Det ger det här uppdraget ytterligare en dimension. Det

”Det är så härligt att se glada ansikten när man kommer på jobbet.”

Kim Silversparf

är också en fin känsla att få gå in i den stora kyrkan känna att det här är en del av min arbetsplats, säger Kim.

– Och kyrkan står ju alltid öppen för alla som vill göra ett besök, inflikar Samuel.

OCH NU STUNDAR allhelgonahelgen där kyrkan kommer att ha personal på samtliga kyrkogårdar för att möta besökande och också bjuda på enklare fika för den som vill.

– Förra året var jag och familjen på Lundagårds kyrkogård och det var så fint. Vi brukar göra ett besök den helgen men nu hade någonting hänt för hela kyrkogården lyste av ljus. Det är verkligen en upplevelse, säger Kim.

Det nya infoteamet består av Lisa Silversparf, Jeanette Wårgren och Elvira Hemström.

Foto: SARA NÄSLUND

Ett infoteam har fötts

Infoteamet är bara några månader gammalt och jag träffar dem i juni.

Vilka är ni?

– Elvira Hemström (kommunikatör), Lisa Silversparf (kommunikatör/administratör) och Jeanette Wårgren (administratör på information).

Vad gör ni just nu?

– Vi är i utforskarläge, säger Lisa och får bekräftande nickningar från övriga teamet. I och med att det inte funnits något infoteam förut på det här sättet och både jag och Elvira är nya så vill vi ju känna verksamheten och pastoratet.

Infoteamets huvudsakliga uppgift är att jobba med intern och extern kommunikation och att i både glädje och sorg lyfta och förmedla budskap genom både ord och bild. Jeanette förklarar att som team har de förstås samma mål men att deras respektive uppgifter ser lite olika ut. Tanken är ju att de ska komplettera varandra.

Jag frågar vilka styrkor de har som team.

– Jag har ju som sagt jobbat här i många år och vet hur saker har förändrats eller inte förändrats. Så det är min långa erfarenhet, tänker jag, som är min styrka, säger Jeanette.

– Jag jobbar mest med det som är på papper; affischer, broschyrer och så. Ibland målar jag något.

De andra nickar och Lisa tar vid. Hon berättar att hon är orädd att testa på det som är nytt och extra förtjust i externwebben.

– Jag är inte så strukturerad i alla fall, det är inte min styrka, det är din, skrattar hon och pekar på Elvira.

– Jo, men det stämmer, jag är bra på överblick och struktur, svarar Elvira och ler.

– Struktur har jag infört i vårt arbete här i vårt team redan. Vi går igenom veckan, vad har vi framför oss, viktigt med en gemensam överblick.

Så ni har erfarenhet, struktur och driv. Har ni någon utmaning?

– Tiden, svarar hela infoteamet med en mun och skrattar. Men vi tar en sak i taget. Nu är det lite mer kortsiktiga saker i och med att mycket är nytt och det är semestrar och så, men till hösten tar vi ett större helhetsgrepp.

Vad vill ni hälsa församlingsborna i Bodens pastorat?

– Berätta vad ni vill se och läsa om eller tipsa om något kul som du vet ska hända i Boden. Kom med idéer! Vi kan bolla tillsammans!

Sara Näslund

KONTAKTA OSS

Vi nås via följande e-post:
bodens.kom@svenskakyrkan.se

SARA NILSSON WESTERDAHL

Ungdomsbibliotikare med läslust och demokrati för ögonen.

”Jag har en genuin önskan om att alla unga ska hitta sin läsglädje”

TEXT OCH FOTO: ***Sara Näslund***

Det är torsdag i början av juni och klockan är strax före 10. Jag har stämt träff med Sara Nilsson Westerdahl på Bodens stadsbibliotek, där hon arbetar som ungdomsbibliotekarie. Biblioteket har inte öppnat än, därav blir jag insläppt via sidoentrén. Det är lugnt och skönt där inne. Sara berättar för mig att hennes kollega på barn och- ungdomsavdelningen, Sandra Selberg, hunnit gå på semester, annars skulle hon också varit med idag. Vi följs åt till ett litet bord med ett schackbräde på och slår oss ner där.

Jag ber Sara berätta om arbetet och hon lyser upp.

– Vi har lite olika fokusområden jag och Sandra, där jag har lite mer riktat ansvar mot de barn som är över 13 år, och Sandra har fokus på de yngre upp de blir 13 år. Sandra jobbar mest med att väcka läslust samt att få de yngre barnen att bli läsande unga. Medan mitt fokus mer är att förvalta läslust alternativt hjälpa de äldre barnen att återfå sin läslust efter att de kanske tappat den.

”Som förälder kan man inte förvänta sig att barnen ska läsa, om barnet aldrig ser föräldern göra det.”

Hur gör du det?

– I mitt jobb är det viktigt att se alla ungdomarna. Jag har en genuin önskan om att de ska hitta sin läsglädje, något de gillar. Sen finns det förstås ungdomar som kommer hit och säger att de hatar att läsa men det tror jag inte på, man har bara inte hittat rätt bok. Kanske har vi inte just precis den bok man söker, även om vi försöker ha det mesta, men i sådana fall finns den någon annanstans. Man hittar något man tycker om, bara man inte ger sig. Sist men inte minst är det givetvis viktigt att jag ser de ungdomar som faktiskt aldrig slutat läsa, så vi inte tappar dem, bara för att de redan läser, även om de oftast är mer självgående.

Sara måttar med händerna för att visa mig hur stora travar de ofta bär ut från biblioteket. De vet precis vad de vill ha, tillägger hon och ler.

Kan du berätta om det kommande läslovet?

– Absolut! Årets nationella tema är spel och vi kommer att kombinera det med ett rymdtema hela vecka 44, säger Sara och ler stort och det är tydligt att hon själv ser fram emot det. För barnen kommer det finnas möjlighet att

”Ofta kommer ungdomar hit bara för att ha någonstans att vara”, säger Sara Nilsson Westerdahl, ungdomsbibliotekarie.

skapa sin egen rymdkaraktär till exempel och det kommer finnas information om alla planeter och om det som händer i rymden och stationer med spel, pyssel och massor av kul. Skulle man inte redan vara intresserad av rymden så brukar saker som svarta hål ändå vara något spännande som väcker allas intresse.

Är speldelen i temat något som barn och unga önskat?

– Ja, precis! Förra året hade vi undervattenstema med spelstationer och det var tydligt att det uppskattades så därför blir det lite liknande upplägg detta år. Generellt är vi mycket måna om att det vi erbjuder ska vara det som barnen och ungdomarna gillar. När man kommer med förslag till oss, vill vi visa att man blir hörd genom att i den mån vi kan, göra det de önskar. Sedan kanske det inte alltid sker i den takt som de önskar, tillägger hon leende, men vi gör så gott vi kan.

Årets nationella tema för läslovet är spel. ”Vi kommer att kombinera det med ett rymdtema hela vecka 44”, säger Sara Nilsson Westerdahl ungdomsbibliotikare.

– Det är en del i den demokratiska barnrätten att få ta del av samhället och på de sätt vi kan, vill vi dra vårt strå till stacken. Under läslovet får de vuxna maka på sig, och barn och unga får ta över biblioteket.

Vad kan du säga om barns läsning förr och nu?

– Det är tydligt att man förväntade sig mer av barns läsning förr. Det fanns till exempel inga lättlästa barnböcker som det finns nu. Jag tror att de unga som läser nu har lärt sig läsa långsammare, men det är sammantaget fler som till sist lär sig läsa. Det blir svårt att ta del av samhället om man inte kan läsa, förstå undertexter och det

»

”Under läslovet får de vuxna maka på sig, och barn och unga får ta över biblioteket”, säger Sara Nilsson Westerdahl.

» som sägs mellan raderna. Det lär man sig genom läsning.

Berätta om föräldrarnas roll i barns läsande

– Barn till läsare får så väldigt mycket gratis, deras roll är väldigt viktig. Som förälder kan man inte heller förvänta sig att barnen ska läsa, om barnet aldrig ser föräldern göra det, säger hon och ser lite sträng ut.

– Det är dessutom viktigt att föräldrarna läser i vanliga böcker. Barn kopplar nämligen själva boken till läsande, och det föräldern gör vill de också göra.

Sara lyfter också värdet av högläsning.

– Det skiljer flera tusen ord i ordförrådet för ett barn som börjar förskoleklass och har blivit läst för jämfört med ett barn som inte blivit läst för, och det är inte helt lätt att ta igen.

Visst har ni en del barnböcker på andra språk än svenska?

– Ja, vi försöker täcka alla språk som finns i vår kommun, men naturligtvis missar vi ibland. Vi försöker köpa in eller alternativt låna in böcker på alla språk som är relevanta i kommunen Dels vill vi att barn och unga, som inte har svenska som modersmål, ska kunna dela läsupplevelser med sina jämnåriga kamrater som kanske läser svenska författare, men de behöver också få sin egen kulturs berättelser.

”Det skiljer flera tusen ord i ordförrådet för ett barn som börjar förskoleklass och har blivit läst för jämfört med ett barn som inte blivit läst för.”

Är vi ett läsande folk i Bodens kommun?

– Det är inget vi mäter men vi har bra besöksstatistik, och det är framför allt äldre personer, så är det ju. Men barn som kommer till biblioteket med sina föräldrar när de är små, de kommer tillbaka sedan när de blir äldre. Jag tycker man ska lägga en god biblioteksgrund, och det känner jag att många i Boden har gjort.

Hur ser ditt eget läsande ut?

– Läsning, säger Sara och verkligen smakar på ordet. När jag läser får jag en stund där jag får vara hundra procent i någonting, vilket annars sällan händer. Och man får ju vara i en annan värld också, beroende på vad man läser förstås. Vissa läser för att komma bort från verkligheten en stund, andra läser för att komma den närmare.

Med de orden, börjar jag fundera på vad syftet med min egen läsning är och samtalet kommer in på den välkända klyschan om att man på hösten kryper upp i soffan med en filt, en bok och en kopp te. Stämmer det? Stämmer det inte? Vi reser oss medan vi delar våra erfarenheter och Sara berättar att bokutlåningen de facto ökar på hösten, så det skulle kunna tyda på att det kanske finns sanning i uttrycket.

– Jag gör det i alla fall, säger hon glatt och lägger båda händerna på schackbrädet. Och det är ju bara såå mysigt!

Det är uppenbart för mig att den röda tråden i Saras och Sandras viktiga jobb är läslust. Jag är övertygad om att de, med sin kunskap och kreativitet och sitt engagemang på olika sätt, bidrar till och stärker densamma för våra unga bodensare.

Och skulle de spela schack vid bordet där vi satt, är jag lika övertygad om att de skulle försätta vilket läsmotstånd som helst i schackmatt.

KAN VI SIDA VID SIDA, SVART PÅ VITT, BOKSTAVLIGEN
DEN KLAMRAR SIG FAST VID STRÅ, MEN EJ AV HALM
DIN-ERA
SOM VÄRLDS-LIGA TING
VÄXER I VÅT-MARK
RÖRA SIG SOM HEN SOM INTE STÅR MED BÅDA FÖTTERNA PÅ JORDEN
NYA DELEN AV DENNA BOK ÄR SKRIVEN PÅ GREKISKA
FÄRG-GLAD FLASKA
ISMAELS HALV-BROR
GRÄNSAR TILL TCHAD & BENIN
SÖKA ANDLIG KONTAKT
SPÄD
OSAR VISS PREDIKANT
AVSIDES BELÄGEN
SITTER ÄLDRE OCH DRAR RÖVARHISTO-RIER PÅ
FÖLL (EJ) JESUS PÅ LÄPPEN?
LASS-VÄLTARE
RITERNA
OM NOS HOS KRANK
PUR SOM DJUR
FORN-INDISK KRIGSGUD
VIPPA
KRÖP JA-GUAR IN I
STÄRKER VADER & VRISTER
ÄDEL-STENEN
SÄMRE VARIANT
KLYKA
KÄRE
PÅ ... PLATSER
FÖLL PELLE PLUTT EJ
ÖDE
SÄNDE MED KURIR
HJULPINNE
ÄR NEGATIVT LADDAD
EN GUD
KLÄS I KA-RAMELL
TUNT TYG
GAMLA GUDAR
"TYST, LIKT XXXX SOM FALLER"
ROMERSK KEJSARE FRÅN 54
ÖRT SOM GULL-BORSTE
NÖDCEN-TRAL PÅ FESTIVAL
OBEKANT
KÄRLEK I PARIS
LUGN VID DUKAT BORD
FAKTISKT
SÄGER GODIS-GRISEN?
JÄMSTÄLLD-HETSOM-BUDS-MANNEN
GRAFISK METOD
FRISYR
FÖRLED FÖR UNDER
TROR
PÅLÄGG, EJ KALV
GRUNKA
ÖVRE GRÄNS
ÄR RISKEN STOR ATT FÄRG-GLADA LINSER MUMSAS
DEN TVÄT-TADE JESUS
GRODD
ROPAR LÅNGD-SKID-ÅKAREN!
VAR VÄL KAIN
KOL & 100
BEHAND-LING SOM SKER I SKJUL?
SOM PLÅT-NIKLAS ELLER R2D2
TÄPPER TILL & KAN KLIPPAS
LEMUR-KRYSS 2026
Konstruktör:
lena-holmlund.com

Höstkrysset

GÖR SÅ HÄR

Sänd in lösningen till:
Församlingsexpeditionen
Strandplan 25
961 34 Boden

- Vi vill ha ditt svar senast den **18 oktober**.

- De tre först öppnade rätta lösningarna vinner en presentcheck till en kyrklunch. Vinnarna får besked per post, och sina namn publicerade i nästa nummer av *Kyrkfönstret*.

Namn: .....

Adress: .....

Postadress: .....

Telefon: .....

E-post: .....

grattis

- Vinnarna i det senaste korsordet får en presentcheck till en kyrklunch.

Julängeln

– en kampanj för värme, hopp och medmänsklighet

visste du att

... snart öppnar möjligheten att ansöka om julängelbidrag. Håll utkik på vår hemsida och i våra sociala kanaler där vi kommer att informera när ansökan öppnar. Perioden för att söka startar den 1 november.

För många är december en tid av förväntan, men för andra är det en månad fylld av oro. I Boden möter Svenska kyrkans diakoner människor som kämpar med allt från ekonomiska bekymmer till ensamhet och otrygghet. Julängeln är en kampanj som gör det möjligt för oss som bor här att hjälpa varandra när det behövs som mest.

Ett ljus i en mörk tid

I vår stad finns familjer som försöker få vardagen att gå ihop, äldre som oroar sig för stigande kostnader och personer som kommit hit för att skapa ett nytt liv efter svåra erfarenheter. Diakonerna möter dem i samtal, i akuta situationer och i vardagens små och stora kriser. Ofta är det enkla saker som gör störst skillnad: ett presentkort som räddar julklapparna, en matkasse som räcker hela veckan eller en varm jacka till ett barn.

En insamling som når fram

Julängeln är en lokal insamling där alla kan bidra, oavsett storlek på gåvan. Privatpersoner, företag och föreningar kan skänka en valfri summa. Diakonerna fördelar sedan gåvorna som presentcheckar till de mest behövande i Boden, så att hjälpen når fram snabbt och direkt. Varje bidrag blir en konkret handling av omtanke, och många små gåvor blir tillsammans en stor skillnad.

Du kan bli en julängel!
Foto: FANNY HANSSON

Du kan vara en julängel

Att vara en julängel handlar om att se sin medmänniska. Det kan vara ett litet bidrag eller en större gåva – allt blir till konkret hjälp.

När många hjälps åt växer omtanken, och tillsammans kan vi skapa en jul som känns lite lättare för fler.

LÄS MER

... på hemsidan genom att följa qr-koden.